

Svatý týden, II.

Ježíš přišel do Nazareta, kde vyrostl, a jak měl ve zvyku, šel o šabatu do synagogy. Povstal, aby předčítal z Písma. Podali mu knihu proroka Izaiáše. Otevřel ji a našel místo, kde stálo: Duch Páně je nade mnou, || proto mě pomazal, poslal mě, || abych přinesl chudým evangelium, || abych vyhlásil zajatým propuštění || a slepým navrácení zraku, || abych propustil zdeptané na svobodu, || abych vyhlásil milostivé léto Páně. Pak zavřel knihu, vrátil ji služebníkově a usedl. A všichni v synagoze na něho upřeně hleděli. Začal k nim mluvit: „Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ (Lk 4, 16–20)

Prorok Izaiáš je leitmotivem celého Ježíšova života a působení. Když se nazaretský mladík po svém setkání s prorokem Janem vrací domů, nezačíná budovat velké plány. Jako obvykle jde ve svátek do synagogy, jako obvykle se přihlásí o slovo a jako obvykle se zamýšlí nad konkrétním biblickým úryvkem. Zkusme i my zasednout do školy proroka Izaiáše.

1. PŘÍPRAVA

*„A za koho mě pokládáte vy?“ „Za Božího Mesiáše!“
On jim však důrazně přikázal, aby to nikomu neřikali, a dodal, že Syn člověka bude muset mnoho trpět, že bude zavržen od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit a třetího dne že bude vzkříšen. (Lk 9, 20–22)*

O čem rozmlouváte v těchto dnech vy? Co prožíváte?

S čím přicházíte k dnešní bohoslužbě?

Lze i v těchto dnech pomoci lidem překonávat osamocení a bezradnost?

Jakou představu o Bohu vytváří obyvatelům města život místních křesťanů?

Kdo je Hospodinovým služebníkem, o kterém Izaiáš zpívá své čtyři písně? Těžko říct. V jednu chvíli se zdá, že autor mluví o izraelském národě, jindy má namysli konkrétní historickou postavu. Křesťané v něm vidí předobraz Ježíše Krista. Tajemný služebník je hlasatelem, prorokem i zákonodárcem. Jeho působení není omezeno na vyvolený lid, ale oslovuje cizince a jinověrce mnoha národů.

Od nepaměti tyto zpěvy probouzely zájem věřících. Jak je možné, že Hospodinův služebník musí snášet utrpení. Kde je Boží spravedlnost? Nedokáže snad ochránit své věrné? Copak by Boží služebník neměl z Božích rukou požívat prospěch? Abrahám Hospodinu naslouchal a shromáždil ohromný majetek. Král David nestrádal. Věhlas a moudrost krále Šalamouna měly mezinárodní přesah. Proč se nyní zdá, že Hospodin Bůh žehná a dopřává blaho lidem zlým a cynickým?

2. MODLITBA

Předsedající začne bohoslužbu znamením kříže:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Všemohoucí Bože,

jsme slabí a křehcí;

ujmi se nás a vdechni nám dech života

skrze utrpení a věrnost tvého jednorozeného Syna.

Neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého

žije a kraluje na věky věků.

3. PRVNÍ ZPĚV O SLUŽEBNÍKOVĚ

„Vy si dobře povšimněte těchto mých slov: Syn člověka bude vydán lidem do rukou.“ Oni však té řeči nerozuměli; její smysl zůstal pro ně zahalen, takže to nepochopili. Báli se ho však na to zeptat. (Lk 9, 44–45)

Izrael je v babylónském zajetí. Ze synů Izraele povstává prorok – řikejme mu Izaiáš (čes. *Bůh je spása*) –, aby svým soukmenovcům dodával naději. „Vrátíte se domů. Nastane nový exodus, slavnější než ten první, egyptský.“ Izaiáš chce syny a dcery Izraele povzbudit. Představuje jim vizi nebeského tribunálu. Na jedné lavici sedí Hospodin, Bůh Izraele. Proti němu je celá plejáda babylónských bohů, Marduk a ostatní. Kdo z nich je mocnější? Kdo je schopen nabídnout a zajistit budoucnost svému lidu? Může někdo porazit Boha Abraháмова? Ne. Izrael má v panteonu božstev mocného ochránce, který svůj lid nikdy neopouští. Nebo snad ano? Jaký důkaz předloží Hospodin na svoji obhajobu? Předvolá svého svědka, Služebníka. On ukáže a potvrdí Hospodinovy záměry.

(H – Hospodin; I – Izaiáš)

Úryvek z knihy proroka Izaiáše.

42, 1–9 (BOG2+jäg)

*První zpěv o Hospodinově Služebníkovi:
Bůh představuje svého Služebníka*

H „Hle, můj Služebník, kterého podporuji,
můj vyvolený, v němž jsem našel zalíbení.
Vložil jsem na něj svého ducha,
národům přinese právo.

Nebude křičet, nebude hlučet,
nedá se slyšet na ulici.
Nalomenou třtinu nedolomí,
doutnající knot neuhasí,
věrně bude ohlašovat právo.
Nezeslábne, nezmalátní,
dokud nezaloží na zemi právo.
Ostrovy čekají na jeho zákon.“

Bůh mluví k svému Služebníkov

- I** Tak praví Bůh, Hospodin,
který stvořil nebe a roztáhl je,
rozprostřel zemi s tím, co na ní roste,
lidem na ní dává dech
a ducha těm, kteří po ní chodí:
- H** „Já, Hospodin, jsem tě povolal ve spravedlnosti,
uchopil jsem tě za ruku, utvořil jsem tě
a dal jsem tě za smlouvu lidu a světlo národům,
abys otevřel oči slepým,
aby vyvedl vězně ze žaláře
a z věznice ty, kdo bydlí ve tmách.
Já jsem Hospodin, to je moje jméno.
Svou slávu jinému nedám,
ani modlám svou chválu.
Dřívější věci, ty už se staly.
Nyní oznamuji věci nové:
dříve než vyraší, vám je ohlašuji.“

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Hospodinův Služebník není antický hrdina. Nežene se s válečným pokřikem do sebevražedné mise, aby nepřátele zaskočil a slavně zvítězil. Žádné „Deus vult!“ Vyniká trpělivostí, když ve svém poslání mezi lidmi odolává vlastnímu *vyhoření* a nenechává se *zlomit* nezdarem (Iz 42, 4). Jeho život se stane svědectvím o Hospodinově moci; svědectvím o smlouvě, kterou

Hospodin nabízí lidem věrným i nevěrným, Izraelcům i těm, kteří o jejich Bohu nikdy neslyšeli. Lidé dosud zaslepení a sevření v žaláři strachu uvidí Služebníkův život a poznají, že Hospodin si jakýkoli lidský život oblíbil a jeho budoucnost má pevně v rukách. Při nebeském tribunálu, kde si božstva různých národů poměřují svá teokratická přirození, Hospodin zastihuje všechny. Mezi lidmi nedělá žádné rozdíly.

Ježíš byl zrovna někde v Galileji, snad v okolí Nazareta. Byl šabat. S učedníky šel do synagogy (Mt 12, 1nn). Cestou trhali klasy obilí. Drobnost, ale někteří využili příležitosti a vyvolali hádku o porušování zákonných předpisů. V synagoze se pak Ježíš setkal s člověkem s ohrnutou rukou. Ten už dlouho o šabat žádné obilí netrhal. Je to tak dobře? Ne. Šabat není nicnedělání. Šabat je dnem osvobození. „Syn člověk je pánem nad šabatem.“ (Mt 12, 8). Pro evangelistu Matouše je to jeden z vrcholů Ježíšova několikaměsíčního působení mezi lidmi. Dokonce se neubrání a nad Ježíšem začne zpívat Izaiášův zpěv Služebníka: „Hle, můj Služebník, kterého jsou si vyvolil...“ (Mt 12, 18–21; Iz 42, 1–4). Ježíš stál proti farizeům s klidem a s rozumem. Nenechal se vyprovokovat a klidným hlasem obhajoval smysl Hospodinovy smlouvy. Nenaslouchat Božímu slovu a s urputností se snažit podle něho žít je jako život v chaotickém světě. Člověk neustále naráží na věci, které mu život staví do cesty, a on, jako spelec, netuší jak je uchopit. Lze mít zavřenou knihu evangelia a žít podle ní?

4. ODPOVĚĎ PÍSMU

„Teď jdeme do Jeruzaléma. Tam se splní všechno, co napsali proroci o Synu člověka: Bude totiž vydán pohanům, bude posmíván, ztýrán a poplíván, zbičují a zabijí ho, ale třetího dne vstane.“ Oni však ničemu z toho nerozuměli; smysl tohoto výroku jim zůstal skryt a nechápali, co bylo řečeno. (Lk 18, 31b–34)

Modlitby věřících

Apoštol Pavel nás vybízí, abychom se ve shromáždění věřících obraceli k Bohu prosbami, přímlovami i díky.

Určitě ho máme i za co chválit. (srov. 1 Tim 2, 1–2; Zj 7, 12)

Doporučuji v návaznosti na slyšené Boží slovo ve společném rozhovoru zformulovat 2× chvály, 2× díky, 2× prosby a 2× přímlovy. Až se budou jednotlivá zvolání pronášet, jako odpověď lidu lze použít „**Přijď, Pane Ježíši!**“ (Zj 22, 20; poslední slova Písma).

ERC vybízí k modlitbám za nemocné a za lidi v karanténě, za ty, kdo jsou v první linii boje s epidemií, za zdravotníky, policisty, vojáky, hasiče a za všechny, kteří svou službou a nezištnou pomocí nesou riziko nákazy. Zároveň je vhodné vzpomenout na děti, studenty, aby měli v této době sebedisciplínu k učení a nacházeli inspiraci k vlastnímu rozvoji.

5. MODLITBA PÁNĚ

„[Prorok] Jan nás posílá k tobě s otázkou: Ty jsi ten, který má přijít, anebo máme čekat jiného?“ Právě tehdy Ježíš uzdravil mnoho lidí z nemocí, neduhů a od zlých duchů a mnoha slepým daroval zrak. Odpověděl jim tedy: „Jděte a oznamte Janovi, co jste viděli a slyšeli: slepí vidí, chromí chodí, malomocní jsou očišťováni, hluší slyší, mrtví vstávají, chudým se hlásá evangelium. A blahoslavený, kdo se nade mnou nepohorší!“ (Lk 7, 20–23)

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
(Neboť tvé je království i moc i sláva navěky.)
Amen.

6. DOBROŘEČENÍ

Modlitba z Žalmu: (stov. Žalm 121, 5a,7–8; B21)

„Hospodin je tvůj ochránce.
Hospodin ať tě chrání před vším zlým,
tvou duši ať chrání.
Hospodin ať chrání tvé vycházení i vcházení jak nyní, tak i navěky!“

Účastníci se žehnají znamením kříže:

V: Dej nám, Bože, své požehnání,
chraň nás všeho zlého a doveď nás do života věčného.

O: Amen.

V: Dobrořečme Pánu.

O: Bodu díky.

V ideálním světě by nyní následovala hostina, nebo alespoň drobné občerstvení.

Pro nás, kdo jsme si předsevzali úkol onen spis zestručnit, to není jednoduchý úkol, nýbrž námaha vyžadující mnoho potu a probdělých nocí. Je to podobně nesnadné jako připravovat hostinu a snažit se vyhovět ostatním. Přesto tu dřinu rádi podstoupíme, neboť ji mnozí přijmou s povděkem. (2 Mak 2, 26–27)